

ૐ

શ્રી પરમકૃપાળુદેવાય નમઃ

નાટક સમયસાર

શિબિર - ૧૮

સંવર દ્વાર (છંદ ૧-૧૧)

Model Answer Paper**Marks: 50**

Paper તપાસતી વખતે Model Answer Paperમાં આપવામાં આવેલા pointsને વફાદાર રહેવું. જુદાં જુદાં options આપવામાં આવ્યાં છે જેથી તપાસવામાં સરળતા રહે. તેમાંથી કોઈ પણ option લખ્યું હોય, તેનો ભાવ આવી જતો હોય, તો marks આપવા.

(I) નીચેના પ્રશ્નો માટે આપેલ વિકલ્પોમાંથી એક, બે, ત્રણ કે ચાર સાચા હોઈ શકે. તેમાંથી કયા કયા વિકલ્પો સાચા છે તે લખો.

Marks: 5

દરેક પ્રશ્ન માટે એક પણ ખોટો વિકલ્પ પસંદ કર્યો હોય તો 0 mark, બધા સાચા વિકલ્પો પસંદ કર્યા હોય તો 1 mark અને થોડાક જ સાચા વિકલ્પો પસંદ કર્યા હોય તો ½ mark આપવો.

૧. a, d

૨. a, b, d

૩. a, b, c

૪. a, b, d

૫. b, c, d

(II) નીચેનાં કથનોમાં લીટી કરેલા શબ્દને બદલે કયો શબ્દ હોય તો તે કથન સાચું થાય તે લખો.

Marks: 5

દરેક સાચા જવાબ માટે 1 mark આપવો.

૧. અચારિત્ર

૨. દ્રવ્યાનુયોગ

૩. આત્મભાવની / ભાવની / અંતરની

૪. ધ્રુવના / સ્વભાવના / શુદ્ધાત્માના / ત્રિકાળીના

૫. ટકતો

(III) નીચે આપેલ દૃષ્ટાંતોના પરમાર્થમાં ખાલી જગ્યા પૂરો.

Marks: 5

દરેક સાચા જવાબ માટે ½ mark આપવો.

૧. શ્રવણ

૨. જ્ઞાની / સદ્ગુરુ

૩. અજ્ઞાન / મિથ્યાત્વ / અજાગૃતિ

૪. ધારાવાહી / સતત / કન્સિસ્ટન્ટ / એકધાર્યો

૫. ચૈતન્યતત્ત્વ / ત્રિકાળી સ્વભાવ / સ્વભાવ

૬. આત્મા

૭. મિથ્યાત્વ

૮. વ્યવહાર

૯. પર્યાય / વિકાર

૧૦. મૃત્યુ

(IV) નીચેના પ્રશ્નોના થોડાક શબ્દોમાં જવાબ લખો.

Marks: 5

દરેક સાચા જવાબ માટે 1 mark આપવો.

૧. ભેદજ્ઞાન અધિકાર / ભેદવિજ્ઞાન અધિકાર / ભેદવિજ્ઞાનના મહિમાનો અધિકાર

૨. કું શરીર છું

૩. સંવર

૪. તત્ત્વનિર્ણય

૫. રૂંધાચેલો

(V) નીચેનું કથન સાચું છે કે ખોટું તે લખો. ખોટું હોય તો તેનું કારણ દર્શાવો.

Marks: 5

દરેક સાચા જવાબ માટે 1 mark આપવો.

False લખ્યું હોય પણ કારણ ન લખ્યું હોય અથવા ખોટું કારણ લખ્યું હોય તો 0 mark આપવો. True માટે કારણ અપેક્ષિત નથી.

૧. False. આપણી દૃષ્ટિ પર્યાય પર નહીં, પૂર્ણ દ્રવ્ય પર, સ્વભાવ પર હોવી જોઈએ.

૨. False. ત્રિકર્મ / શરીર / દ્રવ્યકર્મ / વિભાવને બાદ કરવાથી / જ્ઞાયક સ્વભાવને બાકી રાખવાથી

૩. False. આ પાંચ તત્ત્વ મોક્ષમાર્ગનું જ્ઞાન કરાવે છે.

૪. False. શરીરે પીડા ઉત્પન્ન થઈ શકે છે, ત્યારે પણ તેઓ અલિપ્ત રહે છે.

૫. False. જ્ઞાનમય પરિણામ વડે જ્ઞાની ઓળખી શકાય.

(VI) આગમ અને અધ્યાત્મ સંબંધી નીચેનું ચોકકું ભરો.

Marks: 5

દરેક સાચા જવાબ માટે ½ mark આપવો.

૧. જૈન ધર્મને

૨. આત્માની રુચિને પોષણ

૩. નિશ્ચય અને વ્યવહારનયથી

૪. પર્યાયથી ભિન્ન દ્રવ્યની વાત / માત્ર દ્રવ્યની વાત

૫. જિજ્ઞાસા સંતોષવા

૬. સ્વદ્રવ્ય / ઠું (સાતમું દ્રવ્ય) / આત્મદ્રવ્ય

૭. વસ્તુવ્યવસ્થાની

૮. ઉપાદેયની

૯. અનંત

૧૦. રાગને પણ / વિભાવને પણ

(VII) એક વાક્યમાં જવાબ લખો.

Marks: 10

દરેક સાચા જવાબ માટે 1 mark આપવો.

૧. તેઓ આત્માની ચર્ચા કરે છે.

- ½ mark

તેઓ ગુણસ્થાનક બદલી નથી શકતા.

- ½ mark

૨. ઠું જ્ઞાનનો પિંડ છું / ઠું શુદ્ધ, પૂર્ણ, નિત્ય, ધ્રુવ છું / ઠું શુદ્ધ, બુદ્ધ, ચૈતન્યધ્યાન, સ્વયંજયોતિ, સુખધામ છું. / અભેદજ્ઞાનને

૩. જીવ દ્રવ્ય એટલે દ્રવ્ય-ગુણ-પર્યાયયુક્ત

જીવતત્ત્વ એટલે પર્યાયરહિત ત્રિકાળી ધ્રુવ

જીવપદાર્થ એટલે કોઈ વ્યક્તિવિશેષ / કોઈ વિશિષ્ટ પર્યાયયુક્ત જીવ જેની સાથે વ્યવહાર કરવાનો છે.

આમાંથી એક કે બે સાચાં હોય તો ½ mark, અને ત્રણે સાચાં હોય તો 1 mark આપવો.

૪. શુદ્ધ - ભેદજ્ઞાન પરભાવથી રહિત છે તેથી / જ્ઞાન વિભાવને જાણે છે તોપણ અશુદ્ધ થતું નથી તેથી.

- ½ mark

નિરાબાધ - એમાં નય-પ્રમાણની બાધા નથી / એમાં વિકલ્પોની બાધા નથી.

- ½ mark

૫. મિથ્યાત્વનો નાશ એટલે નવું મિથ્યાત્વ ઊભું ન થવું. / શુદ્ધાત્મસ્વરૂપ પર દૃષ્ટિ હોવાથી નવું મિથ્યાત્વ ઉત્પન્ન ન થવું.

૬. જિનવાણી માતા ચાર અનુયોગની જુદી જુદી શૈલીનો ઉપયોગ કરે છે, કારણ કે ક્યારેક એક શૈલી કામ ન આવે તો બીજી કામ આવી જાય. / જીવની અલગ અલગ ભાવદશામાં અલગ અલગ અનુયોગ લાભકારી નીવડે.

૭. નિગોદ ગતિ

- ½ mark

૧૮ દેહ

- ½ mark

૮. ખોખું - શરીર / શરીરની ક્રિયા

- ½ mark

પાછળનો ભાગ - શુભાશુભ ભાવ

- ½ mark

૯. પર્પઝ શોધવા - કોઈ પણ ક્રિયા માટે પોતાને પાંચ વાર "ઘાય (કેમ)" પૂછો.

- ½ mark

કોઈ પણ ક્રિયા કરતાં પહેલાં પૂછવું કે શું આ મારા સમ્યગ્દર્શનના પ્રોસેસમાં છે, તો કરવી, નહીં તો તે છોડી દેવી.

- ½ mark

૧૦. વ્યવહારમાં કોઈની હાંસી થતાં તે વ્યક્તિ શરમિંદી થાય છે અને ફરીથી એવું કાર્ય કરતી નથી, પરંતુ જીવ અનાદિથી વિભાવપરિણમનને કારણે પરિભ્રમણ રહ્યો છે, કર્મ દ્વારા તેની હાંસી થાય છે તોપણ તેને લાજ નથી આવતી.

(VIII) મીમાંસા - ભેદજ્ઞાન

Marks: 10

૧. દૃષ્ટાંત - બાળકે જીદ કરી કે મને અડધો લાડુ નહીં, પણ પિતાની જેમ આખો લાડુ જોઈએ છે. માતાએ તે જ અડધા લાડુને નાનો લાડુ બનાવીને પુત્રને આપ્યો, તે જોઈ પુત્ર ખુશ થઈ ગયો કે હું નાનો છું એટલે નાનો લાડુ, પરંતુ મને પણ પિતાની જેમ આખો લાડુ મળ્યો. - 1 mark

પરમાર્થ - ભેદજ્ઞાન માટે હું પૂર્ણ, શુદ્ધ તત્ત્વ છું - અપૂર્ણ અને અશુદ્ધ પર્યાય જેટલો હું નથી એવો પોતાના સ્વભાવનો નિર્ણય થવો જોઈએ. / પર્યાયની અલ્પજ્ઞતા એ મારો સ્વભાવ નથી, હું પૂર્ણ, શુદ્ધ તત્ત્વ છું એવો નિર્ણય થવો જોઈએ. - 1 mark

૨. પોતાના શુદ્ધ સ્વરૂપનો નિર્ણય થતાં, હજી આત્માનુભવ થયો નથી છતાં જીવમાં એક રુઆબ, ખુશી, ખુમારી આવી જાય છે. / શુદ્ધ સ્વરૂપનો નિર્ણય થતાં જીવમાં પુદ્ગલને પણ “ગેટ લોસ્ટ” કહે એવો રુઆબ આવે છે. - 1 mark

૩. જ્ઞાન અને રાગની / સ્વભાવ-વિભાવની / આત્મભાવ-બંધભાવની - 1 mark

૪. ધોબી - સમ્યગ્દૃષ્ટિ જીવ - ½ mark

સાબુ - ભેદજ્ઞાન - ½ mark

જળ - સમતા / ઉપશમભાવ - ½ mark

વસ્ત્ર - આત્મગુણ - ½ mark

૫. ભેદજ્ઞાન સંવરનું, સંવર નિર્જરાનું અને નિર્જરા મોક્ષનું કારણ છે.

આમાંથી એક કે બે લખ્યાં હોય તો ½ mark આપવા, અને ત્રણે લખ્યાં હોય તો 1 mark આપવો.

૬. નિરંતર ભેદજ્ઞાનની ભાવના ભાવવી / ભેદજ્ઞાન કરજો. - 1 mark

૭. દૃષ્ટાંત - જે બ્રહ્મચારી નથી, તેને માટે પરસ્ત્રી અને સ્વસ્ત્રી હોય, પણ બ્રહ્મચારી માટે સ્વસ્ત્રી અને પરસ્ત્રી જેવું હોતું નથી. - 1 mark

પરમાર્થ - ભેદજ્ઞાનીની દૃષ્ટિ ધ્રુવ પર, શુદ્ધ સ્વભાવ પર હોવાથી તેમના માટે નિર્મળ પર્યાય અને મલિન પર્યાય બંને સમાન છે. - 1 mark

* * *